

Ворожіння по ваговому коефіцієнту, або до кого спершу прийде НАЗК

Регіна ГУСЕЙНОВА,
адвокат, партнер адвокатського
об'єднання «ЮСтем»

Проведення повної перевірки декларацій — один з чинників контролю майнового стану суб'єктів декларування та механізм з'ясування достовірності інформації, відображеної в електронних деклараціях.

В середині січня НАЗК ухвалило новий «Порядок проведення контролю та повної перевірки декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування». Проте головним є не Порядок, а такі собі «Правила логічного та арифметичного контролю декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, перевірки декларацій та їх вагових коефіцієнтів».

НАЗК відзвітувало про запуск автоматизованого логічного та арифметичного контролю декларацій, який обіцяло запровадити впродовж останніх 4-х років. Згідно з твердженнями НАЗК, 160 перших електронних декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, вже перевірили автоматично засобами програмного забезпечення, а не вручну. Як наслідок, прийнято рішення про проведення повних перевірок електронних декларацій цих осіб. Декого перевірятимуть навіть тричі, за три роки.

Серед перших «щасливчиків» народні депутати І. І. Балага, Р. Д. Богдан, Б. А. Бойко, М. Н. Добкін, Я. В. Дубневич, Г. В. Загорій, І. В. Кононенко, Н. І. Шуфрїч та ін., а також держсекретар Міністерства юстиції Г. В. Буяндржі та київський міський голова В. В. Кличко. Тричі перевірятимуть одного із заступників Кличка Д. О. Давтяна, першого заступника секретаря НРБО України В. О. Гладковського, суддів апеляційних судів, міського голову Ірпеня В. А. Карплюка, міського голову Полтави О. Ф. Мамая та ін.

«Ворожіння за правилами логічного та арифметичного контролю»

Відповідно до нового Порядку, а точніше його додатку, адвокати, які практикують у сфері електронного декларування, зможуть продавати нову послугу і віщувати, як швидко прийде НАЗК по душу суб'єкта декларування.

Тепер поговоримо про Порядок по-порядку. Раптом хтось не знав, НАЗК не потребує особливих підстав для проведення повної перевірки е-декларації. У п. 1 ч. 2, розд. 3 зазначено, що повна перевірка проводиться в тому випадку, якщо декларацію подає службова особа, яка обіймає відповідальне або особливо відповідальне становище, та суб'єкт декларування, який обіймає посаду, пов'язану з високим рівнем корупційних ризиків. Тобто якщо ти суб'єкт декларування та обіймаєш відповідальне й особливо відповідальне становище, то це вже підстава для перевірки декларації.

Також підставами для перевірки є позначення суб'єктом декларування графі «Член сім'ї не надав інформацію», отримання Національним агентством «сигналу» від громадян або виявлення в соціальних мережах чи ЗМІ якоїсь інформації або встановлення невідповідності рівня життя суб'єкта декларування задекларованому ним майну і доходам. Найактуальнішим є виявлення в декларації невідповідності за результатами логічного та арифметичного контролю.

Раніше принцип перевірки декларацій був дуже суб'єктивний. Ніхто і ніколи не міг збагнути, чому перевіряють саме цю декларацію саме цього суб'єкта. Перевірка декларацій сприймалася як покарання або спосіб залякування. На запитання: «А чому мене?», я не могла нічого відповісти клієнтові, окрім власних здогадок. Що саме тепер змінилося?

Хто наступний?

Із запровадженням «Правила логічного та арифметичного контролю» суб'єкт декларування зможе спрогнозувати, коли до нього прийде НАЗК з повною перевіркою декларацій. Як це працює? Правила логічного та арифметичного контролю містять такі складові:

- контроль відомостей декларації (далі — *складова 1*), а також порівняння відомостей, що зазначені в декларації, з відомостями в інших деклараціях цього суб'єкта декларування з метою її ранжування за сумою вагових коефіцієнтів від найвищого до найнижчого, що здійснюється після подання декларації;

- контроль відповідності відомостей декларації (далі — *складова 2*) відомостям реєстрів та баз даних, порівняння відомостей, що зазначені в декларації, з відомостями з реєстрів та баз даних державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, які можуть містити інформацію про окремі об'єкти декларування (далі — *відповідні бази даних*), з метою встановлення ступеня невідповідності відомостей декларації відомостям відповідних баз даних, що здійснюється після подання декларації.

Отже, якщо ви подали більше ніж одну декларацію, то у НАЗК додасться роботи. Спочатку перевірять останню щорічну декларацію і порівнюють її з попередніми. Саме на цьому етапі буде встановлено коефіцієнт декларації, виражений у конкретній цифрі. Тут починається найцікавіше! НАЗК встановило поріг у 2000 коефіцієнтів. Якщо Ви їх набрали — вітаю, ви потрапляєте на складову 2.

Після цього дані, викладені в декларації, певний працівник вже вручну порівнює з даними з публічних джерел, реєстрів, кадастрів, баз даних державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, ор-

до посад з високими корупційними ризиками — ще 100 коефіцієнтів. Якщо забули вказати об'єкт нерухомості — ще 20 коефіцієнтів. Декларуєте придбаний об'єкт — ще 50 балів. Маєте 5 чи більше земельних ділянок — додаткові 20 балів, а від 30 земельних ділянок коефіцієнт злітає до 50. Маєте автомобілі, сукупна вартість яких перевищує 3 млн грн — це ще 100 коефіцієнтів. Декларуєте «повітряний» чи «водний» транспортний засіб — додавайте по 200 коефіцієнтів за кожен. Не знаєте вартості ваших корпоративних прав — це ще 50 коефіцієнтів. Отримали подарунок від члена родини — 80 коефіцієнтів, від третіх осіб — 50 коефіцієнтів. До того ж обчислення коефіцієнтів не обмежується цим переліком.

Тепер найцікавіше — слідкуйте за руками НАЗК

Чи призведе вся ця процедура до прозорих і зрозумілих правил перевірки декларацій? Чи отримає громадськість доступ до результатів перевірок? Відповідь сором'язливо ховається в останніх рядках другого розділу «Порядку проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування»:

НАЗК не потребує особливих підстав для проведення повної перевірки е-декларації

ганів місцевого самоврядування та розсилає запити. Все це відбувається, щоб встановити ступінь невідповідності відомостей декларації відомостям відповідних баз даних.

Адвокати в наукавниках і за рахівницями обчислюватимуть ці зловісні коефіцієнти

НАЗК навело 102 коефіцієнти. Для порівняння: в декларації лише 16 розділів. Тобто в кожному розділі потрібно помилитися в середньому 9 разів. Однак не все так просто.

Наведу кілька прикладів коефіцієнтів. Якщо ви позначили в декларації «Член сім'ї не надав інформації», отримуйте 100 балів. Якщо кілька разів не надав, то все плюсуєте. Якщо ви займаєте відповідальне та особливо відповідальне становище, плюсуєте ще 100. Якщо ваша посада належить

«Результати логічного та арифметичного контролю не є підставою для початку повної перевірки декларації, якщо повну перевірку декларації вже проведено Національним агентством. Результати логічного та арифметичного контролю не підлягають опублікуванню і можуть надаватися лише на запит особи, стосовно якої такий контроль було проведено».

Тобто ви можете набрати 3000 балів або 5000, але це не факт, що стосовно вас гарантовано проведуть повну перевірку. «Велике і жахливе НАЗК» в особі п'ятиглавого дракона на власний розсуд вирішує, кого і коли перевіряти. Результати логічного та арифметичного контролю не будуть оприлюднювати широкому загалу. Як тут не пригадати репліку героя Олега Єфремова у знаменитому фільмі «Стережися автомобіля»: «Це нога, чия треба нога». [Ю](#)